

УДК 347.1

 DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.5075696>
Є.О. МІЧУРИН,

професор кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, доктор юридичних наук, професор, м. Харків, Україна; e-mail: michurin@karazin.ua;

 ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4283-4604>

ВІРТУАЛЬНІ БЛАГА: ОСОБЛИВОСТІ ТА ОЗНАКИ

I.O. MICHURIN,

Professor, Chair of Civil Law Disciplines, V.N. Karazin Kharkiv National University, Doctor of Law, (Full) Professor, Kharkiv, Ukraine; e-mail: michurin@karazin.ua;

 ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4283-4604>

VIRTUAL BENEFITS: FEATURES AND SIGNS

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEY WORDS)

Постановка проблеми. Попри існування правовідносини із віртуальними благами їх законодавче регулювання розпочалося нещодавно. Проблемаю є визначення віртуальних благ як об'єктів цивільних прав. Слід з'ясувати ознаки віртуальних благ. Важливо з'ясувати їх правову природу. **Метою** роботи є виявлення особливостей та правової природи віртуальних благ. Завданнями є визначення окремих віртуальних благ, формулювання ознак, притаманних таким благам. Використані такі **методи**: діалектичний – для співставлення різних віртуальних благ між собою; формально-логічний – для визначення правової природи віртуальних благ; системно-структурний – для виявлення ознак віртуальних благ у системі об'єктів цивільного права. **Результати.** Правове регулювання віртуальних благ сприяє охороні та розвитку прав і інтересів осіб, що їх здійснюють. Обіг віртуальних благ регулюється цивільним законодавством. Доведено, що віртуальні блага є об'єктами цивільних прав. Такі об'єкти були включені у цивільний оборот із розвитком інформаційних технологій. Виявлені ознаки віртуальних благ як об'єктів цивільного права. Вони не мають чіткої уречевленої форми. Вони можуть швидко змінювати матеріальні носії. Від цього їхня цінність залишається незмінною. Ці об'єкти є оборотоздатними. Вони продаються, даруються, обмінюються на майно, товари, послуги тощо. Потрібним є подальше правове регулювання віртуальних благ у приватному праві. Більш точною назвою відповідних об'єктів у праві є "віртуальні блага". Категорія "віртуальних активів" притаманна економіці. **Висновки.** Віртуальні блага є об'єктами цивільних прав. Ознаками віртуальних благ як об'єктів цивільного права є наступні. Віртуальні блага є продуктом інформаційних технологій. Віртуальні блага є нематеріальними об'єктами. Вони не мають чіткої уречевленої форми, можуть без втрати властивостей швидко змінювати матеріальні носії. Належність віртуальних благ як об'єктів цивільного права особам визначається через абсолютні права. Віртуальні блага можуть бути віддільними від особи та оборотоздатними. Окремі віртуальні блага є тісно пов'язаними з особою й є необоротоздатними.

Ключові слова: криптовалюта; віртуальні активи, віртуальні блага; об'єкти цивільних прав; ознаки віртуальних благ

***

Problem statement. Despite the existence of a legal relationship with virtual goods, their legislative regulation has begun recently. The problem is to define virtual goods as objects of civil rights. You need to find out the signs of virtual benefits. It is important to find out its legal nature. The **purpose** of the work is to identify the features and legal nature of virtual benefits. The tasks are to identify individual virtual goods, to formulate the features inherent in such goods. The following **methods** are used: dialectical – to compare different virtual benefits with each other; formal-logical – to determine the legal nature of virtual benefits; system-structural – to identify signs of virtual benefits in the system of objects of civil law. **Results.** Legal regulation of virtual goods contributes to the protection and development of the rights and interests of those who exercise. The circulation of virtual goods is regulated by civil law. Virtual goods have been proven objects of civil rights. Such objects were included in the civil turnover with the development of information technologies. Signs of virtual goods as objects of civil law have been identified. They do not have a clear materialized form. They can quickly change material media. As a result, their value remains unchanged. These facilities are operational. They are sold, donated, exchanged for property, goods, services, etc. Further legal regulation of virtual goods in private law is needed. The more accurate name of the relevant objects in the law is "virtual goods". The category of "virtual assets" is inherent in the economy. **Conclusions.** Virtual goods are objects of civil rights. Signs of virtual goods as objects of civil law are the following. Virtual goods are a product of

information technology. Virtual goods are intangible objects. They do not have a clear materialized form, can quickly change material carriers without losing their properties. Absolute rights determine the ownership of virtual goods as objects of civil law. Virtual goods can be separate from the person and turnover. Individual virtual goods are closely related to a person and are irreversible.

Keywords: *cryptocurrency; virtual assets; virtual goods; objects of civil rights; signs of virtual benefits*

Постановка проблеми

Недостатнє правове регулювання віртуальних благ заважає належній охороні та захисту прав осіб, що вступають у правовідносини з приводу таких об'єктів. Так, К.Г. Некіт навела факт відмови суду захищати права особи на криптовалюту через те, що нею було обрано неправильний спосіб захисту порушеного права, оскільки не можна вимагати передачі віртуальних речей, що не мають ознак матеріального світу. Авторка висловлює припущення, що небажання судів задовольняти позови щодо криптовалют збережеться аж до їхньої правової регламентації [1, с.42]. Таке припущення має сенс. Адже суд є правозастосовним органом та має спиратися на розроблену законодавчу базу.

Наразі приймається Закон України "Про віртуальні активи". Відтак, відбулося спеціальне правове регулювання віртуальних активів (благ), легалізовано наявність їх у цивільному обороті.

Стан розробленості проблеми правового регулювання віртуальних благ наступний. С.С. Аліна визначила, що правова природа віртуальних об'єктів відмінна від правової природи речей й це зумовлено нематеріальністю таких об'єктів та особливостями здійснення цивільних прав щодо них [2, с.2]. Криптовалюта як об'єкт цивільних прав була раніше вже досліджена у цивілістичній літературі та здійснено визначення її особливостей як об'єкта цивільних прав [3, с.50]. У. Мухопадхай та А. Скеллум (Mukhopadhyay and Skjellum, 2016) дослідили майнінг криптовалют і структуру даних розподільного реєстру [4, с.745]; Т. Жакес (Jaquez, 2016) – проблему правового регулювання криптовалют [5]. Утім, залишається недослідженою система об'єктів віртуальних благ (до яких належить і криптовалюта), що є продуктом інформаційних технологій (ІТ-технологій). Віртуальні блага наразі набувають поширення, активно включаються у цивільний оборот, мають матеріальну цінність. Відповідно виникає необхідність визначення їхньої правової природи. Це має значення для подальшого вірного правового регулювання таких благ і як наслідок сприяє надійній правовій охороні та захисту прав учасників відповідних приватних ІТ-правовідносин. Тому метою

статті є виявлення правової природи віртуальних благ. Її новизна полягає в новому погляді на віртуальні блага як об'єкт цивільних прав, визначенні абсолютних прав на віртуальні блага. Завданням є виявити окремі риси, притаманні віртуальним благам, з'ясувати можливість та особливості їхнього цивільного обороту.

Загальні положення про віртуальні блага, абсолютні права на віртуальні блага

Віртуальні блага з'явилися із розвитком інформаційних технологій. Такі об'єкти не мають уречевленої форми, утім складають цілком реальну цінність, є оборотоздатними у цивільному обігу: продаються, даруються, обмінюються на майно, товари, послуги тощо. Відтак, потрібним є подальше правове регулювання вказаних благ, зокрема, криптовалют у приватному праві.

В цілому позитивно оцінюючи прийняття Закону України "Про віртуальні активи" [6], є підстави підтримати критику його окремих положень, зокрема, наступне. Попри визнання у законі нематеріальної сутності віртуальних активів, у ньому водночас фактично закріплена власницька модель прав на такі активи [7, с.71]. Необхідно підкреслити, що правове регулювання права власності та інших речових прав розраховане, в першу чергу, на речі. Належність особі віртуальних благ регулюється абсолютним правом. Щодо віртуальних благ вже були відповідні публікації з приводу їхнього правового регулювання абсолютним правом [8, с.476–478; 9, с.118–131]. Речове право (що є різновидом абсолютного права) якнайкраще підходить для правового регулювання речей, утім, має з абсолютним правом на віртуальне благо деякі спільні риси. Зокрема, як абсолютне право на віртуальне благо, так і речове право закріплюють стан належності певній особі блага: віртуального – у першому випадку і речі – у другому. Абсолютне право на віртуальне благо та парадигма віртуальних благ у цілому потребують наступних досліджень. Утім, різниця між абсолютними правами на річ та на віртуальні блага наявна через неречову природу останніх.

Є навряд чи можливим однаково ефективно регулювати речовим правом об'єкти, що не мають уречевленої форми. Будь-яка аналогія (якщо уявити регулювання речовим правом вірту-

альних благ) є можливою лише на певний час, до властивого окремим правовідносинам спеціального правового регулювання.

Віртуальні блага за своєю природою відмінні від речей. Майнові права можуть виникати в осіб на об'єкти, які (як криптовалюта) не мають чіткої уречевленої форми, здатні без втрати властивостей змінювати матеріальні носії. За аналогією, окремі об'єкти цивільних прав, наприклад, об'єкти авторського права (приміром, літературні твори) можуть існувати у формі комп'ютерного файлу, переходити з одного такого носія на інший. Відтак, об'єкти авторського права можуть не мати чіткої уречевленої форми, їм властива здатність швидко змінювати матеріальний носій. На такі об'єкти виникають майнові права. Так, згідно ст.15 Закону України "Про авторське право і суміжні права", до майнових прав автора (чи іншої особи, яка має авторське право) належать: виключне право на використання твору; виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами [3, с.50]. Відтак, в об'єктів авторського права існує пов'язаність із майновими правами.

Пов'язаність із майном криптовалюти та деяких інших віртуальних (цифрових) благ полягає у їх майновій цінності, можливості бути проданими за грошові кошти, обмінюватися на інші майнові блага. Віртуальні блага мають матеріальну цінність. Так, у літературі відзначається, що віртуальні об'єкти мають економічну цінність [10, с.54]. В. Шкарупа, В. Цимбалюк окреслюють блага, що мають цінність лише в межах е-середовища і без нього не існують: доменне ім'я (domain name) – ім'я, яке використовується для адресації комп'ютерів їх власниками та Інтернет-ресурсів за допомогою звернення до глобальної системи доменних імен, інші блага [11, с.52]. Відтак, позиція про економічну (матеріальну) цінність віртуальних благ є обґрунтованою у науці. Такі блага перебувають у цивільному обігу.

Згідно із ч.ч.3-5 ст.4 Закону України "Про віртуальні активи", забезпечені віртуальні активи посвідчують майнові або немайнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав. Під забезпеченням віртуального активу розуміється посвідчення ним майнових або немайнових прав, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав. Забезпечення віртуальних активів не є забезпеченням виконання зобов'язання. Об'єктом забезпечення віртуального активу є інший об'єкт цивільних прав, права на який посвідчує такий віртуальний актив.

Середовище перебування віртуальних благ

Віртуальні блага можуть знаходитися у розподільній інформаційній системі чи поза нею на серверах, локальних комп'ютерах, що можуть мати вихід у Інтернет чи не мати такого, окремих носіях, як флеш пам'ять, жорсткий диск комп'ютера тощо. Так, усі криптовалюти фактично знаходяться у розподільній інформаційній системі (Блокчейн – приклад однієї з таких систем). Право особи на криптовалюту підтверджується у розподільній інформаційній системі та вказує на наявність в особи права на цей віртуальний об'єкт цивільних прав.

На відміну від криптовалют інші віртуальні блага, наприклад, об'єкти комп'ютерних ігор, не знаходяться у розподільній інформаційній системі. Вони можуть зберігатися локально (на комп'ютері користувача) або у кабінеті користувача комп'ютерної гри на сервері особи, що має права на комп'ютерну гру.

Європейська служба банківського нагляду запропонувала замість терміну "криптовалюта" використовувати термін "віртуальні валюти" [6, с.67]. Тут є аналогія з "віртуальними благами" – категорією, що взята за основу визначення групи вказаних благ у цьому дослідженні. Віртуалізація відповідних благ здійснюється завдяки ІТ-технологіям, відтак "віртуальні блага" є категорією, яка точно відображує природу таких об'єктів цивільних прав. Їхня віртуальність означає, що завдяки ІТ-технологіям з'являються блага, які мають майнову цінність (оскільки можуть обмінюватися на товари, роботи, послуги, гроші), утім ці блага не здатні відносно швидко змінювати матеріальні носії без втрати своїх властивостей.

Криптовалюта як благо передається іншій особі й не залишається у особи, якій вона належала. Такі властивості притаманні деяким іншим віртуальним благам: об'єктам комп'ютерних ігор (наприклад, віртуальній зброї), веб-сайтам тощо. Інші ж віртуальні блага можуть передаватися іншій особі та одночасно залишатися у особи, в якій вони перебували. Наприклад, окрема інформація з інтернет-сайту.

Передання віртуальних благ

Передання віртуальних благ і закріплення цього факту має значення для того, щоб задовільнити вимоги цивільного обороту. Останній визначає зміну належності благ одній особі та перехід їх до іншої особи. Відтак, правоволоділець віртуального блага вправі на власний розсуд визначати долю оборотоздатних благ, які

йому належать, зокрема, через передання їх іншим особам.

Передання віртуальних благ відбувається в електронному вигляді з однієї електронної адреси, або з одного електронного носія на інший. Надання доступу до користування віртуальним благом теж може вважатися його переданням (як варіант, тимчасовим). Наявність, скажімо, криптовалюти, у електронному гаманці, куди вона потрапила з іншого гаманця, вказує на належність цього блага особі та наявність у неї абсолютного права. Це відбувається через електронний переказ. Факт транзакції та переходу прав на криптовалюту підтверджується та закріплюється записом – ідентифікатором у Блокчейні. У набувача абсолютного права на віртуальне благо у подальшому створюється можливість визначити долю цього блага на власний розсуд, скажімо, передати його надалі іншій особі. Презумпцією є, що наявність в особі віртуального ключа віртуального активу прирівнюється до наявності в нього віртуального активу.

Віртуальні блага передаються на підставі правочинів та інших юридичних фактів, встановлених у законі, які докладно вже були освітлені у літературі [8, с.107–117; 144–157].

У Законі України "Про віртуальні активи" запропоновано дві категорії, що стосуються належності віртуальних благ і можливості їхнього подальшого обігу. Це "ключ віртуального активу" та "гаманець віртуального активу". Зауваження щодо категоріального апарату стосуються наступного. Хоча Закон України "Про віртуальні активи" й містить посилання на ЦК України як на регулятор віртуальних благ, у ньому не враховане таке. Вживання слова "актив" притаманне більш економічній науці, утім як у ЦК України (ст.177) об'єктами цивільних прав визначені блага. Відтак, більш правильно для вживання у праві є категорія "віртуальні блага", ніж "віртуальні активи". Деякі вчені-правники використовують юридичну категорію "віртуальний об'єкт", що також маж право на існування.

Інші, ніж криптовалюта, віртуальні блага

Існує підхід, що віртуальні блага – такі, що мають цінність тільки у межах інформаційно-технологічного простору та без нього існувати не можуть [12, с.54]. Деякі вчені вказують на віртуальні блага з "подвійною" правовою природою: блага, що мають цінність як у межах е-середовища, так і поза його межами [11, с.52]. Так, електронна книга є віртуальним благом та об'єктом права інтелектуальної власності – лі-

тературним твором, утім має цінність й поза віртуальним простором через виведення її на паперовий носій.

У літературі надано поняття віртуальних об'єктів, під якими пропонується розуміти елементи віртуального простору, що не мають аналогічного матеріального виразу, становлять естетичну, культурну, інформаційну, економічну або іншу цінність, інтегровані до відповідної віртуальної системи, доступ до якої здійснюється за допомогою технічних засобів з використанням інформаційних технологій [2, с.4]. Таке визначення віртуальних благ надає приблизне уявлення про них, отже є корисним. Важливим є застереження, що знаходження об'єкта у віртуальному просторі не робить його відразу ж виключно віртуальним благом. Так, якщо об'єкт права інтелектуальної власності знаходиться, скажімо, на сайті, він продовжує залишатися таким із відповідним правовим регулюванням його як об'єкта права інтелектуальної власності.

Законом України "Про віртуальні активи" визначено поняття віртуального активу як нематеріального блага, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі.

Коло віртуальних благ на сьогодні остаточно не сформовано, у цьому напрямку тривають наукові пошуки. І.В. Давидова як об'єкти цивільних прав у ІТ-сфері визначає, зокрема: ІТ-активи, доменне ім'я, веб-сайт як майновий комплекс, Інтернет речей, криптовалюти тощо [13, с.4]. Недостатню наукову розробку одержали такі віртуальні блага як "електронні ключі", що можуть за їхнього використання надавати доступ до віртуальних, або матеріальних благ, зокрема, через укладення smart-контрактів у електронному середовищі. В.С. Мілаш пише про появу електронного товару у вигляді матеріальних і нематеріальних благ, які існують в електронній формі і можуть бути передані суб'єкту електронної торгівлі за допомогою програмно-апаратних комплексів або каналів зв'язку, перетворення інформаційних ресурсів на товар споживчого та виробничого призначення [14, с.321].

Загалом до віртуальних благ, крім криптовалюти, належать елементи індивідуалізації в соціальній мережі, акаунти доступу, доменні імена, дисковий простір (файлове сховище), електронні послуги (хостинг тощо), цифровий підпис, комп'ютерні файли, онлайн-ігри, віртуальні речі (зброя або одяг у комп'ютерних іграх, онлайн жетони віртуальних казино) тощо.

У літературі зазначається, що сьогодні пере-

січний інтернет-користувач де-факто має такі цифрові активи (*блага* – вставка Авт.), як скринька електронної пошти, персональна сторінка в соціальній мережі, акаунт у магазині мобільних додатків чи навіть профіль у самому додатку (віртуальній грі чи у сервісі прослуховування музики). В багатьох також є керовані ними канали, спільноти чи публічні сторінки, доступ до яких має лише користувач, інтернет-гаманці чи індивідуальні інтерфейси платіжних систем [2, с.34]. В окремих джерелах згадуються такі об'єкти, як електронні книги у контексті віртуальних благ [15, с.38]. Утім, такі блага мають подвійну правову природу – є об'єктами права інтелектуальної власності за змістом та існують у електронній формі.

В подальшому перелік віртуальних благ буде розширюватися з розвитком ІТ-технологій та їхнім подальшим більш широким впровадженням у повсякденне життя.

Ознаки віртуальних благ

До ознак віртуальних благ, як об'єктів цивільного права, належать наступні.

1. Віртуальні активи є *продуктом ІТ-технологій*. ІТ-технології можуть бути пов'язані та не пов'язані із Інтернет. З мережею Інтернет тісно пов'язані такі об'єкти, як веб-сайт, акаунт тощо. Утім, наприклад, штучний інтелект, що вмонтований у механічний пристрій (робот), може діяти цілком автономно для вирішення покладених на нього завдань незалежно від комунікації з мережею Інтернет.

2. Віртуальні блага є *нематеріальними, не мають чіткої уречевленої форми, можуть без втрати властивостей швидко змінювати матеріальні носії*. Так, веб-сайти, криптовалюта, інші віртуальні об'єкти у вигляді електронного (цифрового) коду можуть бути переведені з одного серверу на іншій, бути записаними на інший електронний носій, здатний до їхнього збереження.

У ст.4 Закону України "Про віртуальні активи" вони визначені як нематеріальні блага, що відображає їхню правову природу.

3. *Належність віртуальних благ як об'єктів цивільного права певній особі визначається через абсолютні права*.

С.О. Сліпченко вдало відобразив сутність абсолютних цивільних правовідносин. Він зазначив, що модель абсолютних правовідносин будується за принципом: а) для управомочених осіб – встановлюються межі можливої (дозволеної) поведінки щодо свого блага; б) для зоб'язаних осіб – встановлюються межі необхідної (належної) поведінки щодо об'єкта управомоченої особи. При цьому межі дозволеної поведінки передбачають можливість монопольного вчинення у своїх інтересах дій (юридичних або фактичних) по відношенню до свого об'єкта та можливість звернення вимог до всіх інших про утримання від дій, що порушують абсолютне право або перешкоджають його здійсненню [16, с.352]. Відтак, наявність абсолютного права щодо віртуального блага дозволяє визначити наступне: а) кому саме належить таке благо, можливість вважати таке благо своїм з тим, щоб інші особи поводитись до цього блага як до чужого, такого що їм не належить; б) що вправі робити з приводу блага вповноважена особа і від чого вона має утриматися згідно до обмежень, встановлених у законі; в) обов'язок усіх інших осіб, ніж вповноважена особа, утриматися від дій, що порушують абсолютне право на віртуальне благо.

4. Віртуальні блага можуть бути: а) *віддільними від особи* або б) *тісно пов'язаними із особою*. А) віртуальні блага віддільні від особи, як криптовалюта, не мають тісного зв'язку з особою, здатні бути об'єктом відповідних зобов'язань та є оборотоздатними: можуть продаватися, даруватися, обмінюватися на майно, товари, послуги тощо. Б) віртуальні блага, тісно пов'язані з особою. Так, у літературі відзначається наявність такого ІТ блага, як інтернет-репутація [2, с.3], яка тісно пов'язана з особою. До віртуальних благ, тісно пов'язаних з особою, належить також цифровий підпис, що є засобом ідентифікації особи. Якщо у подальшому будуть розроблені ІD-засоби віртуальної ідентифікації особи у цифровому середовищі, ці блага наложитимуть до вказаної групи. Такі віртуальні блага є невідчужуваними.

Висновки

1. Природа та властивості віртуальних благ не є однаковими. Одні з них, зокрема, криптовалюта, об'єкти комп'ютерних ігор, веб-сайти в цілому тощо передаються іншим особам й при цьому не залишаються у особи, якій вони належали. Інші ж віртуальні блага можуть передаватися іншій особі та одночасно залишатися у особи, в яких вони перебували. Наприклад, окрема інформація з веб-сайту.

2. Передання віртуальних благ має значення для того, щоб задовільнити вимоги цивільного обороту. Останній визначає зміну належності благ одній особі та перехід їх до іншої особи.

Відтак, правоволоділець віртуального блага вправі на власний розсуд визначати долю оборотоздатних благ, які йому належать, зокрема, через передання їх іншим особам.

3. Окремі віртуальні блага мають цінність лише у віртуальному просторі, інші мають подвійну правову природу й можуть мати цінність як у віртуальному просторі, так і у вигляді матеріальних речей. Окремі віртуальні блага можуть додатково охоронятися спеціальним законодавством, зокрема, про охорону прав на об'єкти інтелектуальної власності.

4. Ознаками віртуальних благ як об'єктів цивільного права є такі: віртуальні блага є продуктом ІТ-технологій; віртуальні блага є нематеріальними, не мають чіткої уречевленої форми,

можуть без втрати властивостей швидко змінювати матеріальні носії; належність віртуальних благ як об'єктів цивільного права певній особі визначається через абсолютні права; віртуальні блага можуть бути як віддільними від особи та оборотоздатними, так і тісно пов'язаними з особою й необоротоздатними.

Конфлікт інтересів

Автор статті повідомляє про відсутність будь-якого конфлікту інтересів.

Вираз вдячності

Дослідження не отримало фінансової підтримки з боку юридичних чи фізичних осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Некіт К. Г. Правовий статус криптовалюти в Україні та світі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. №1. С. 40–42.
2. Аліна С. С. Спадкування ІТ-об'єктів за сучасним цивільним законодавством. Дис. ... докт. філос.: 081. Одеса, 2020. 204 с.
3. Мічурін Є. О., Мічурін І. Є. (2021). Криптовалюта в Україні: проблеми визнання, визначення правової природи та обмежень. *Форум Права*, 67(2), 46–53. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4650275>
4. Mukhopadhyay U., Skjellum A. Overview of cryptocurrency systems. *4th Annual Privacy, Security, and Trust (PST) Conference* 2016, p. 745–752. <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/7906988>
5. Jacques, T. (2016). Cryptocurrency the new money laundering problem for banking, law enforcement, and the legal system (Doctoral dissertation, Utica College). 33 p.
6. Про віртуальні активи: Проект Закону України від 11.06.2020, реєстр. № 3637. https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69110
7. Патачиц, Н. О., Філатова-Білоус, Н. Ю. (2021). Перспективи визначення правового режиму криптовалюти у вітчизняному цивільному законодавстві з урахуванням досвіду зарубіжних країн. *Форум Права*, 67(2), 62–77. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4650279>
8. Мічурін Є. О. Абсолютні цивільні права: тенденції до подальшого застосування при правовому регулюванні належності об'єктів ІТ права. *Актуальні проблеми, пріоритетні напрямки та стратегії розвитку України: тези доповідей І Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції* (м. Київ, 15 березня 2021 р.) / редкол. О.С. Волошкіна та ін. К.: ІТТА, 2021. С. 476–478.
9. Мічурін Є. О. Приватне ІТ-право: навчальний посібник. Х: Право, 2021. 176 с.
10. Горобець Н. О., Майсун І. В. Віртуальні об'єкти, їх місце у праві власності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 5. С. 52–54. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-5/11>
11. Шкарупа В., Цимбалюк В. Застосування положень права щодо формування основ інформаційного права. *Правова інформатика*. 2006. № 3 (11). С. 46–53.
12. Беляков К. І. Понятійні та методологічні основи нових типів інформаційних відносин: "віртуальні правовідносини". *Lex portus*. 2016. № 2. С. 47–62.
13. Давидова І. В. Правочини та їх недійсність в інформаційному суспільстві. Дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2018. 524 с.
14. Правове регулювання інноваційних відносин: монографія / С. М. Прилипко, А. П. Гетьман, Ю. Є. Атаманова та ін. Харків: Юрайт, 2013. 688 с.
15. Некіт К. Г. Віртуальна власність: поняття та сутність. *Право і суспільство*. 2019. № 2. С. 37–39.
16. Сліпченко С. О. Деякі питання характеристики абсолютного права. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 348–354.

REFERENCES

1. Nekit, K. H. (2018). Pravovyy status kryptovalyut v Ukraini ta sviti [Legal status of cryptocurrencies in Ukraine and the world]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*, (1), 40–42 (in Ukr.).
2. Alina, S. S. (2020). *Spadkuvannya IT-obyektiv za suchasnym tsyvilnym zakonodavstvom* [Inheritance of IT objects under modern civil law]. Doctor's thesis (081). Odesa (in Ukr.).

3. Michurin, I. O., & Michurin, I. I. (2021). Kryptovalyuta v Ukraini: problemy vyznannya, vyznachennya pravovoyi pryrody ta obmezhen [Cryptocurrency in Ukraine: problems of recognition, determination of legal nature and restrictions]. *Forum Prava*, 67(2), 46–53. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4650275> (in Ukr.).
4. Mukhopadhyay U., Skjellum A. Overview of cryptocurrency systems. *4th Annual Privacy, Security, and Trust (PST) Conference 2016*, p. 745–752. <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/7906988>
5. Jacquez, T. (2016). Cryptocurrency the new money laundering problem for banking, law enforcement, and the legal system (Doctoral dissertation, Utica College).
6. *Pro virtualni aktyvy* [About virtual assets]. Proekt Zakonu Ukrainy (11.06.2020 reyestr. No. 3637). https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69110 (in Ukr.).
7. Patachys, N. O., & Filatova-Bilous, N. YU. (2021). Perspektyvy vyznachennya pravovoho rezhymu kryptovalyuty u vitchyznyanomu tsyvilnomu zakonodavstvi z urakhuvannam dosvidu zarubizhnykh krayin [Perspectives to Determine the Legal Regime of Crypto Currency in Ukrainian Civil Legislation Considering Foreign Experience]. *Forum Prava*, 67(2), 62–77. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4650279> (in Ukr.).
8. Michurin, I. O. (2021). Absolyutni tsyvilni prava: tendentsiyi do podalshoho zastosuvannya pry pravovomu rehulyuvanni nalezhnosti obyektiv IT prava [Absolute civil rights: tendencies to further application in the legal regulation of the ownership of objects of IT law]. *Aktualni problemy, priorityetni napryamky ta stratehiyi rozvytku Ukrainy: tezy dopovidey I Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi onlayn-konferentsiyi* (m. Kyiv, 15 bereznya 2021 r.). Kyiv: ITTA (s. 476–478) (in Ukr.).
9. Michurin, I. O. (2021). *Pryvatne IT-pravo* [Private IT law]. Navchalnyy posibnyk. Kharkiv: Pravo (in Ukr.).
10. Horobets, N. O., & Maysun, I. V. (2021). Virtualni obyekty, yikh mistse u pravi vlasnosti [Virtual objects, their place in ownership]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*, (5), 52–54. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-5/11> (in Ukr.).
11. Shkarupa, V., & Tsymbalyuk, V. (2006). Zastosuvannya polozhen prava shchodo formuvannya osnov informatsiyoho prava [Application of legal provisions on the formation of the foundations of information law]. *Pravova informatyka*, 3(11), 46–53 (in Ukr.).
12. Byelyakov, K. I. (2016). Ponyatiyni ta metodolohichni osnovy novykh typiv informatsiynykh vidnosyn: "virtualni pravovidnosyn" [Conceptual and methodological bases of new types of information relations: "virtual legal relations"]. *Lex portus*, (2), 47–62 (in Ukr.).
13. Davydova, I. V. (2018). *Pravochyny ta yikh nediyisnist v informatsiyonomu suspilstvi* [Deeds and their invalidity in the information society]. Doctor's thesis (12.00.03). Odesa (in Ukr.).
14. Prylypko, S. M., Hetman, A. P., Atamanova, YU. YE., et al. (2013). *Pravove rehulyuvannya innovatsiynykh vidnosyn* [Legal regulation of innovation relations]. Monohrafiya. Kharkiv: Yurayt (in Ukr.).
15. Nekit, K. H. (2019). Virtualna vlasnist: ponyattya ta sutnist [Virtual property: concept and essence]. *Pravo i suspilstvo*, (2), 37–39 (in Ukr.).
16. Slipchenko, S. O. (2011). Deyaki pytannya kharakterystyky absolyutnoho prava [Some questions of the characteristics of absolute law]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, (4), 348–354 (in Ukr.).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ (ARTICLE INFO)

Published in:
 Форум права: 68 pp. 67–73 (3).

Related identifiers:
 10.5281/zenodo.5075696
http://forumprava.pp.ua/files/067-073-2021-3-FP-Michurin_8.pdf
http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2021_3_8.pdf

License (for files):
[Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Received: 14.07.2021
Accepted: 11.08.2020
Published: 16.08.2020
Available online: 16.08.2020

Cite as:

Мічурін, Є. О. (2021). Віртуальні блага: особливості та ознаки. *Форум Права*, 68(3), 67–73. <http://doi.org/10.5281/zenodo.5075696>

Michurin, I. O. (2021). Virtualni blaha: osoblyvosti ta oznaky [Virtual Benefits: Features and Signs]. *Forum Prava*, 68(3), 67–73. <http://doi.org/10.5281/zenodo.5075696>